

Yhteispohjoismainen teema

Akuutit tilanteet hammaslääkärin vastaanotolla

Kaikki hammaslääkärit joutuvat potilastyössään akuutteihin tilanteisiin. Tämä koskee niin yksityishammaslääkäreitä kuin julkisen terveydenhuollon hammaslääkäreitä riippumatta siitä, hoitavatko he lapsia vai aikuisia.

Akuutteja tilanteita ovat jokapäiväiset särky- ja tapaturmahoidot sekä – onneksi harvinaiset – henkeä uhkaavat tilanteet. Akuutti tilanne voi olla hammashoitotoimenpiteen aiheuttama tai syy voi olla luonteeltaan yleislääketieteellinen.

Tyypillisesti akuutit tilanteet tulevat varoituksesta ja ne laittavat hammaslääkärin taidot koetukselle. Näissä tilanteissa tarvitaan paljon tietoa, jotta hammaslääkäri kykenee toimimaan nopeasti, tehokkaasti ja ammattitaitoisesti.

Teemaa käsitellään kahdessa numerossa. Ensimmäinen numero keskittyy paikallisiin akuutteihin, toisin sanoen hampaiden ja leukojen alueen tilanteisiin, joita jokainen hammaslääkäri kohtaa jokapäiväisessä työssään.

Toinen numero käsittelee yleisterveydellisiä akuutteja tilanteita, jotka ovat harvinaisia mutta vakavia, jopa henkeä uhkaavia. Hammashoidon vastaanotoilta edellytetään selkeää suunnitelmaa näiden tapausten varalle. Hammaslääkäriltä vaaditaan kykyä arvioida tilanne yhdellä silmäyksellä ja toimia rahallisesti, koska usein tarvitaan nopeaa toimintaa. Vastaanoton pitää myös olla varustautunut hätätilanteita varten. Koska hätätilanteet ovat harvinaisia, toimintaa tällaisissa tilanteissa pitää myös harjoitella.

Hammaslääkärin vastuu yleislääketieteellisissä akuuteissa tilanteissa ei ole yksiselitteinen. Onko hammaslääkäri vastuussa puutteellisista tai riittämättömistä toimenpiteistä vastaanotollaan tapahtuvissa henkeä uhkaavissa tilanteissa? Riippumatta juridisesta vastuustaan ei yksikään hammaslääkäri missään nimessä halua olla syyppä potilaan kuolemaan ammattitaidottoman toimintansa seurauksena.

Vastaanoton sijainti vaikuttaa siihen, kuinka pian lääkäriapua saadaan paikalle tai kuinka pian potilas voidaan siirtää välittömään lääkärin hoitoon. Onko sairaala, jossa on ensiapupoliklinikka, lähellä vai onko lähimpään sairaala-

laan matkaa 30 kilometriä? Teeman viimeisessä artikkelissa kerrotaan, mitä apuvälineitä (lääkkeitä, varusteita ym.) suositellaan hammaslääkärin vastaanotolle, jotta hammaslääkäri kykenee selviytymään akuutista tilanteesta ammattitaidolla.

Vuoden 2005 teeman Akuutit tilanteet hammaslääkärin vastaanotolla on koonnut pohjoismainen toimitusneuvosto jäseninään dosentti, PhD Sten Isaksson (Halmstad, Ruotsi), teeman toimitustyön aikana kuollut lehtori, erikoishammaslääkäri, MS Jens Kølsten Petersen (Århus, Tanska), professori, LT, EHL, erik.lääk. Riitta Suuronen (Tampere, Suomi) sekä dr.odont. Knut Tornes (Bergen, Norja).

Yhteispohjoismaisen teemanumeron kokoamisesta vastaa vuorollaan kunkin Pohjoismaan hammaslääkärilehti. Vuoden 2005 teema on ollut Tanskan Tandlægebladetin vastuulla, koordinoivana toimittajana tieteellinen toimittaja, dosentti, dr.odont. Ib Sewerin.

Pohjoismaisten hammaslääkärilehtien toimittajat kiittävät toimituskuntaa ja kaikkia kirjoittajia arvokkaasta panoksesta tämän teeman työstämisessä.

MATTI PÖYRY

Suomen Hammaslääkärilehti

CHRISTINA MÖRK

Tandläkartidningen

Ruotsi

GUDRUN SANGNES

Den norske tannlegeforenings tidende

Norja

IB SEWERIN

Tandlægebladet

Tanska